

Kokios yra mano teisės baudžiamajame procese?

Tekstas lengvai suprantama kalba.

Kas yra baudžiamasis procesas?

Baudžiamasis procesas yra taisyklės, kurios pasako ką žmonėms daryti, jeigu kiti žmonės blogai elgiasi. Pavyzdžiui, jeigu žmogus muša kitą žmogų.

Baudžiamasis procesas prasideda, kai policija sužino, kad žmogus blogai elgėsi. Pavyzdžiui,

- Jūs galite paskambinti policijai ir pasakyti, kad žmogus blogai elgėsi.
- Policija gali pati pamatyti, kaip žmogus blogai elgiasi.

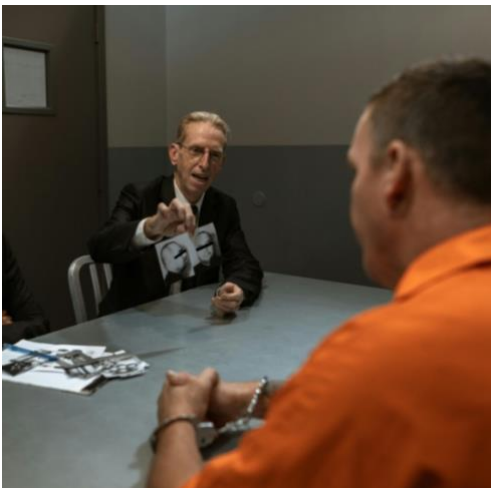

Tada policija gali žmogų, kuris blogai elgėsi, sulaikyti. Sulaikyti reiškia, kad žmogus turės eiti ten, kur policija pasakys. Pavyzdžiui, žmogui reikės eiti į policijos pastatą.

Kas atsitinka, kai policija sulaiko žmogų?

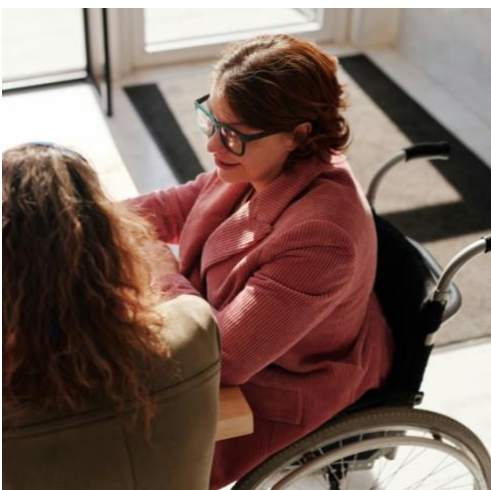

Kai policija sulaiko žmogų,
policija gali sulaikytą žmogų
nuvežti į policijos pastatą.

Policijos pastate vyksta apklausa.
Apklausa yra,
kai policija kalbasi su žmogumi
ir klausia žmogaus klausimų.
Pavyzdžiui, policija gali klausti:

- kur žmogus ėjo,
- ką žmogus darė.

Žmonės su negalia
kartais kalba su policija.
Pavyzdžiui, kai:

- policija sako, kad žmogus su negalia blogai elgėsi,
- policija prašo asmens su negalia papasakoti apie kitą žmogų, kuris blogai elgėsi.

Jeigu Jūs kalbate su policija,
Jūs galite paprašyti pagalbos.
Pavyzdžiui, galite paprašyti,
kad policija pakviestų advokatą.

Advokatas yra žmogus,
kuris gerai žino įstatymus.

Advokatas gali padėti žmonėms:

- atsakyti į policijos klausimus,
- užpildyti policijos dokumentus,
- paaiškinti, kas bus toliau.

Kartais žmogui, kurį apklausė policija,
gali reikėti eiti į teismą.

Kas yra teismas?

Teismas yra vieta,
kurioje teisėjai priima svarbius sprendimus.
Pavyzdžiui, teisėjai priima sprendimus
ar žmonės pažeidė įstatymus.
Įstatymai yra taisyklės,
kurių visi žmonės turi laikytis.

Teisėjai išklauso ką sako:

- žmogus,
- advokatai,
- liudytojai,

Liudytojai yra žmonės,
kurie matė, kaip žmogus blogai elgėsi.
Teisme liudytojai pasakoja,
ką jie matė.

Teisėjai taip pat išklauso,
ką sako prokurorai.

Prokurorai yra žmonės,
kurie gerai žino įstatymus.

Prokurorai surenka įrodymus iš policijos,
kad teismas galėtų nuspręsti
ar žmogus blogai elgėsi.

Prokurorų darbas yra įrodyti,
kad žmogus tikrai blogai elgėsi.

Ką daryti teismo metu?

Žmonės su negalia teisme turi teises.

Tai reiškia, kad žmonės su negalia gali:

- turėti nemokamą advokatą,
- būti išklausytam teisėjo,
- paprašyti pagalbos,
kai reikia atvažiuoti iki teismo,
- paprašyti pagalbos,
kai reikia suprasti informaciją,
- pasakyti kas atsitiko patogia forma.
Pavyzdžiui, parašyti kas atsitiko raštu.

Žmonėms su negalia teisme gali padėti:

- advokatas,
- socialinis darbuotojas,
- draugas,
- šeimos narys.

Jeigu Jums reikia dalyvauti teisme,

Jūs galite paprašyti:

- kitų žmonių kalbėti lėčiau,
- daugiau laiko perskaityti informaciją.

**Kas atsitinka, jeigu teisėjas pasako,
kad žmogus padarė nusikaltimą?**

Teisėjai gali nuspręsti, kad:

- žmogus padarė nusikaltimą,
- policijai reikia daugiau įrodymų,
kad nuspręsti
ar žmogus padarė nusikaltimą,
- žmogus yra nekaltas.

Jeigu teisėjai nusprendžia,

kad žmogus yra nekaltas,

žmogus gali eiti namo.

Jeigu teisėjai nusprendžia,
kad žmogus padarė nusikaltimą,
žmogui gali reikėti:

- sumokėti pinigų,
- važiuoti su policija į kalėjimą.

Kalėjimas yra vieta, kurioje įstatymus
pažeidę žmonės atlieka bausmę.

Teisėjas turi pasakyti,
kiek laiko žmogui reikės gyventi kalėjime.

Kalėjime reikia laikytis taisyklių.

Pavyzdžiui:

- kas ir kada gali išeiti iš kalėjimo,
- kas ir kada gali ateiti į kalėjimą.

Taisykles pasako kalėjimo darbuotojai.

Kalėjime žmonės gyvena kambariuose.
Kartais žmonės gali išeiti iš kambarių.
Kalėjimo darbuotojai pasako,
kada žmonės gali išeiti iš kambarių.

Kai gerai elgiasi, kalėjime žmonės gali:

- sportuoti,
- mokytis naujų dalykų,
- žiūrėti televizorių.

Kalėjime žmonėms gali būti sunku.

Pavyzdžiui, žmonės gali jausti:

- liūdesį,
- baimę.

Jeigu žmogus blogai jaučiasi,
jis gali paprašyti nueiti pas gydytoją.

Kas paruošė šį dokumentą?

PSIHIKOS
SVEIKATOS
PERSPEKTYVOS

Mes esame organizacija.

Mūsų organizacijos pavadinimas yra „Psichikos sveikatos perspektyvos”.

Mūsų darbas yra:

- padėti žmonėms su negalia,
- atlikti tyrimus,
- mažinti diskriminaciją.

Diskriminacija būna tada,

kai su žmogumi kiti žmonės elgiasi blogai.

Pavyzdžiui, todėl, kad žmogus turi negalią.

Mažinti diskriminaciją reiškia padėti,

kad su visais žmonėmis elgtųsi geriau.

Kaip su mumis susisiekti?

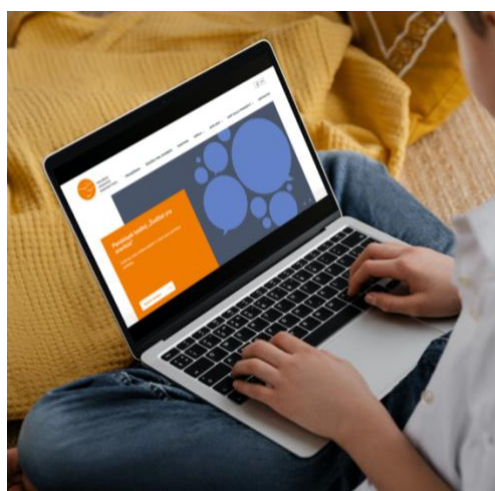
Mūsų interneto puslapis:

www.perspektyvos.org

Jūs galite mums parašyti laišką internetu.

Mūsų elektroninio pašto adresas:

vilnius@perspektyvos.org

Tekstą lengvai suprantama kalba parengė

Gabrielė Marija Baltrušytė

Tekstą išbandė

- Inga Olševskytė,
- Lina Bielinytė.

Nuotraukų šaltiniai:

www.unfold.com

www.pexels.com/photo

Dokumentas parengtas įgyvendinant projektą Ginamųjų su intelekto ar (ir) psichosocialine negalia įtraukties ir teisės į teisingą teismą užtikrinimas (101056701 – ENABLE – JUST-2021-JACC).

**Bendrai finansuojama
Europos Sąjungos**

Šį projektą bendrai finansuoja Europos Sąjunga. Išreikštos nuomonės ir požiūriai yra tik autoriaus (-ių) nuomonė ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos Komisijos požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei kita finansavimą teikianti institucija negali būti už jas atsakingos.

Visas projekto aprašymas: <https://perspektyvos.org/projektas/kaltinamuju-su-intelekto-ir-ar-psichosocialine-negalia-itraukties-ir-teises-i-teisinga-teisma-uztikrinimas>